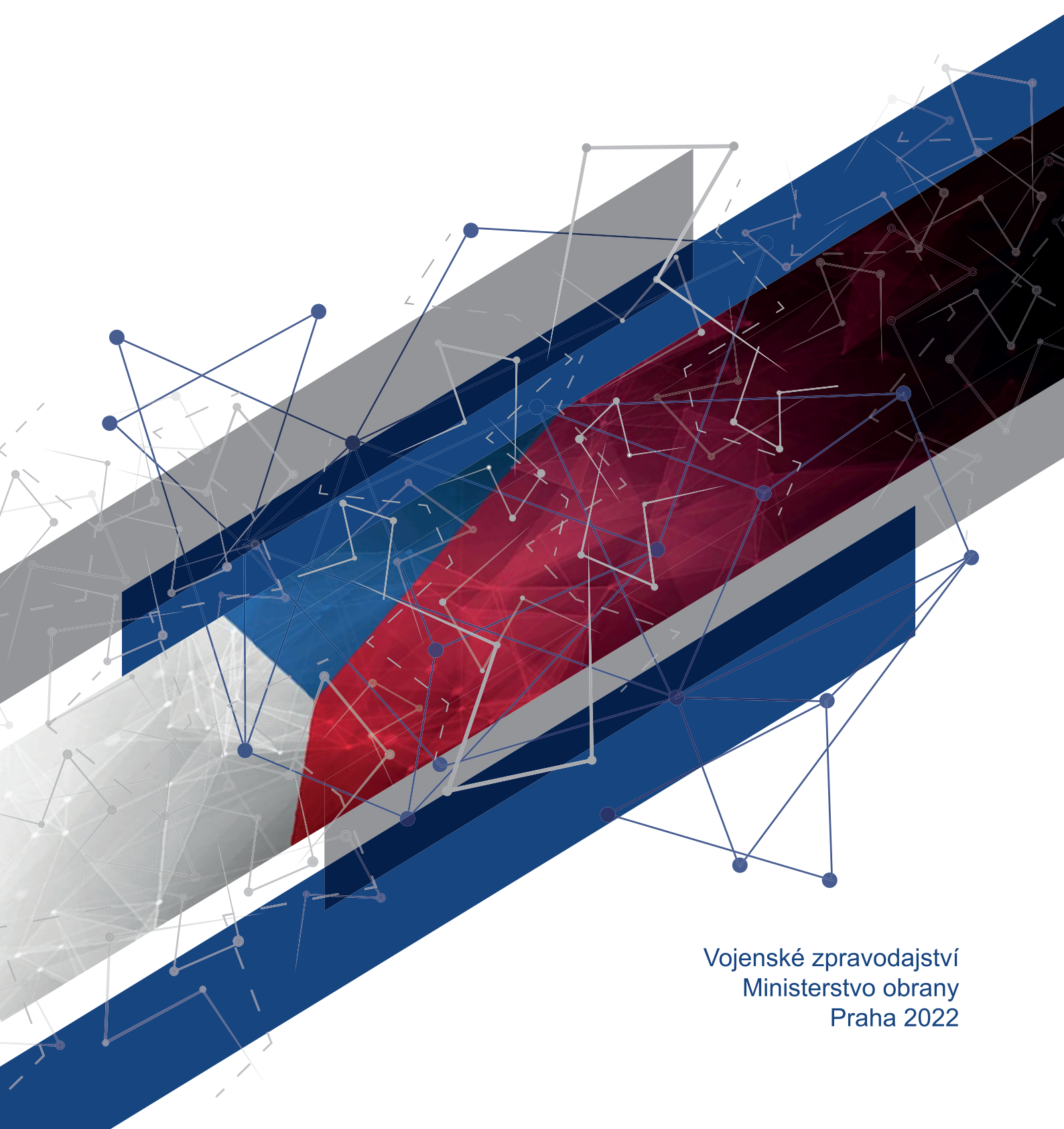

Výroční zpráva Vojenského zpravodajství za rok 2021

Vojenské zpravodajství
Ministerstvo obrany
Praha 2022

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE VOJENSKÉHO ZPRAVODAJSTVÍ

Vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou veřejná výroční zpráva Vojenského zpravodajství za rok 2021. Než se začtete do následujících kapitol, rád bych zmínil několik faktů.

Základní poslání Vojenského zpravodajství se ve srovnání s předešlými lety nijak nezměnilo. Naším prvořadým úkolem je zabezpečovat informace důležité pro obranu a bezpečnost České republiky a svými výstupy pomáhat při rozhodování ústavních představitelů.

V roce 2021 se do plnění stanovených úkolů promítlo několik zásadních faktorů. Ať už to byla pokračující celosvětová pandemie covid-19 nebo zhoršené mezinárodní bezpečnostní prostředí. Změny v Afghánistánu, politická nestabilita v Mali či narůstající napětí mezi Ruskem a Ukrajinou kladly zvýšené nároky i na práci Vojenského zpravodajství.

Jednou z důležitých priorit zůstává obrana kybernetického prostoru. Za velmi důležitý milník považuji červenec 2021, kdy byla účinností novela zákona o Vojenském zpravodajství. Ta nám umožní skutečně zahájit účinnou obranu proti útokům na počítačové systémy státu a kritické infrastruktury. Jsem rád, že po několika letech příprav a debat získalo přijetí nové legislativy, která je zároveň příkladem úspěšné spolupráce mezi státním a soukromým sektorem, silnou podporu.

Nejen kyberprostor ukazuje, jak vypadají reálné hrozby dnešního světa. Vojenské zpravodajství se tomuto trendu musí a dokáže přizpůsobovat. Kromě tradičních zpravodajských disciplín věnujeme stále větší pozornost rozvoji moderních technologií. Důkazem je i tato výroční zpráva a kapitoly věnované robotickým autonomním zbraňovým systémům nebo hyperzvukovým raketovým nosičům.

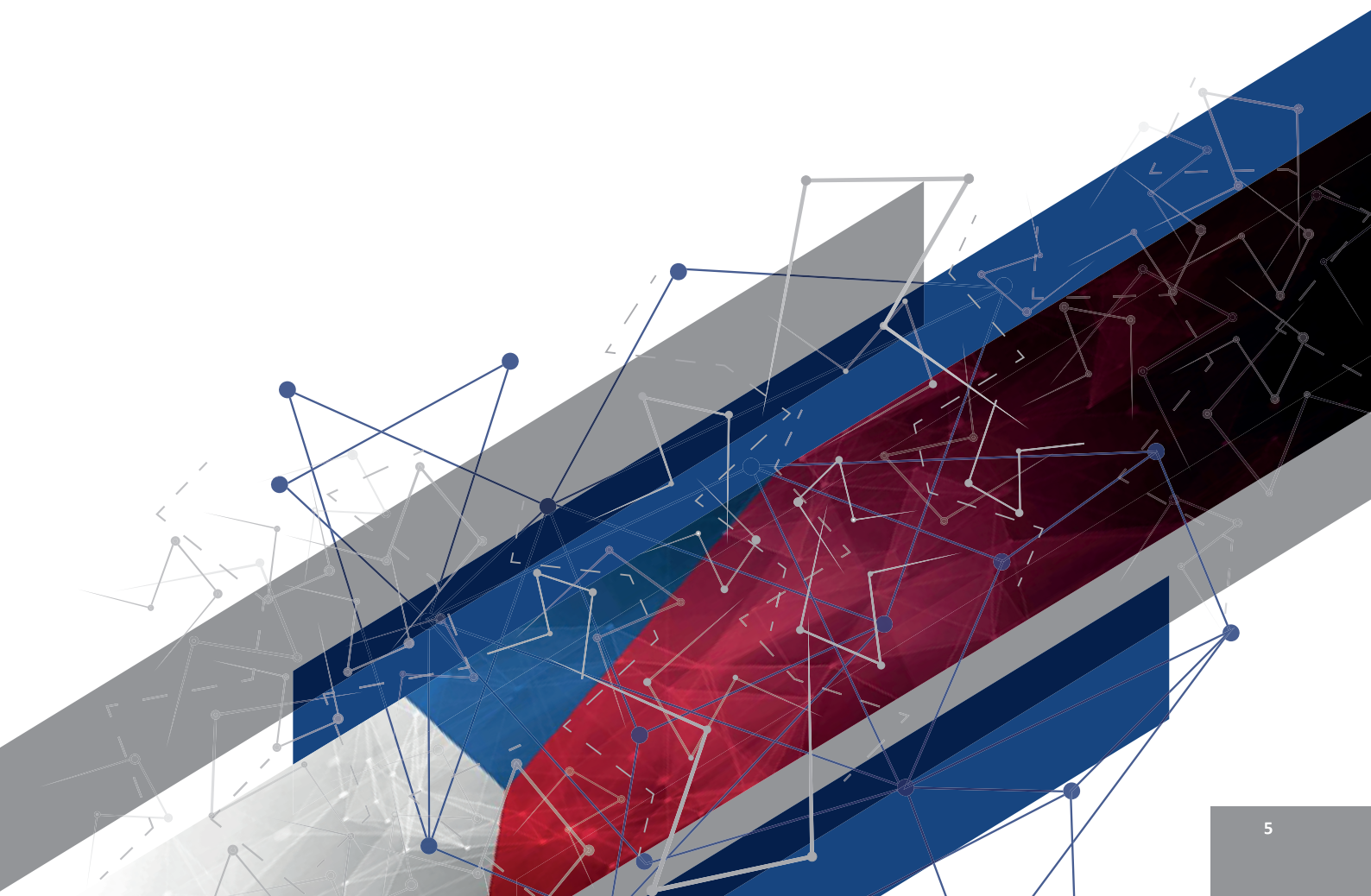
Dámy a pánové, Vojenské zpravodajství si v roce 2021 připomnělo 103 let své existence. Na bohatou historii neustále navazujeme a já chci všem kolegyním a kolegům za jejich práci poděkovat. Jsme a budeme vždy připraveni hájit zájmy České republiky a přispívat k bezpečnosti všech jejích občanů.

*S úctou
generálporučík Ing. Jan Beroun*

OBSAH

Úvodní slovo ředitele Vojenského zpravodajství	3
K vývoji situace ve světě v roce 2021	6
Autonomní zbraňové systémy	7
Hypersonické prostředky	10
Důležité události mimo hlavní činnost	13

Nárůst nestability a nepředvídatelnosti vývoje ve světě pokračoval i v roce 2021. Reálná hrozba velkého vojenského konfliktu se stala vyústěním ignorování a popírání východisek a přístupů, které dříve efektivně umožňovaly, aby se mu svět vyhnul. Absence reálných zkušeností a poučení z konfliktu velkého rozsahu vedla k formování iracionálních pohledů, přístupů a k přijímání chybných rozhodnutí, která po dlouhém období relativního globálního míru směřovala k otevřené vojenské konfrontaci. Ta se spolu s hrozbami nátlakem, silou nebo dokonce použitím zbraní hromadného ničení stala součástí komunikace mezi mocenskými aktéry. Nahradila tolik potřebný dialog a chápání nutnosti kompromisu jako jediné možné cesty k dosažení globální stability a míru mezi zeměmi s různým společenským zřízením.

Rozložení mocenských sil ve světě prošlo turbulentním vývojem, který jednoznačně směřuje od bipolarity přes dočasnou unipolaritu k dosud obtížně odhadnutelné multipolaritě. Globální i regionální hráči se proto snaží a velmi intenzivně budou snažit o vymezení svých pozic, sfér vlivu a naplnění deklarovaných i zcela skrytých ambicí a aspirací. Hodnoty, přístupy a řešení prosazovaná státy Západu již nejsou chápány jako univerzální ani akceptovány v globálním měřítku. Zpochybňování západní dominance vedlo k formování konfliktního prostředí a určuje i způsob komunikace, která je velmi často založena výhradně na ideových a ideologických východiscích, nikoli na věcně odůvodněných argumentech a znalostech reálného prostředí.

Pandemie viru covid-19 v letech 2020 a 2021 a s ní spojené krizové jevy, její zásadní ekonomické, sociální a společenské dopady, se staly nejen zdrojem společenské nestability a napětí, ale v rámci identifikovaných potřeb i impulsem pro rychlý rozvoj nových technologií. Vojenské zpravodajství opakovaně upozorňovalo, že ve vojenské oblasti jsou předmětem zájmu hlavních aktérů nově vznikající přelomové technologie tzv. Emerging & Disruptive Technologies (EDTs), ovlivněné rozvojem inovačních kapacit, které mohou zcela změnit podobu, intenzitu a potenciální dopady budoucího velkého konfliktu. Jde například o vesmírné resp. zobrazovací technologie¹, zpracování velkých objemů dat a datovou analýzu, kterými se Vojenské zpravodajství intenzivně zabývá. Současně upozorňuje, že hyperzvukové autonomní systémy ovládané umělou inteligencí se mohou stát nikoli prostředkem zajištění světové bezpečnosti, ale paradoxně a v krajním případě také její přímou reálnou hrozbou. Zásadními otázkami je, zda západní společnost bude nadále reálně schopna v probíhajících závodech o jejich vývoj a výrobu úspěšně soutěžit, zajistit si je a zda bude schopna je v případě potřeby včas, v dostatečném počtu a současně i efektivně nasadit. Zda se tím neotevírá nové kolo horečného zbrojení, založeného na vývoji a rozvoji technologií dosahujících nové úrovně a charakteru a schopného přenést dosud mediálně prezentované virtuální obrazy války do reality každodenních životů.

V kontextu očekávaného vývoje autonomních zbraňových systémů, dnes existujících zbraňových systémů a systémů tzv. poslední odplaty se pravděpodobnost jaderného konfliktu zvyšuje, zejména pokud jsou jaderné zbraně umístěny na hypersonických nosičích. Rychlost vypuštění už pak neumožní včasné odhalení chyby resp. komunikaci s druhou stranou. Všestranná umělá inteligence (Artificial General Intelligence), bude-li nasazena k jejich řízení, je plně srovnatelná s lidskou, a může být spojena s alternativou lidského mozku a schopností sebezdokonalování. Je proto třeba velmi důkladně zvažovat taková řešení, kdy by v kombinaci s novými technologiemi přebírala možnost rozhodování stále příslušejícího výhradně člověku.

¹ Umělá inteligence, autonomní zbraňové systémy, pokročilá analýza velkých dat, kvantové technologie, kosmické technologie, hypersonické zbraně, posílení lidských schopností prostřednictvím biotechnologií, nové materiály a další.

AUTONOMNÍ ZBRAŇOVÉ SYSTÉMY

Autonomní zbraňové systémy (dále též jen „AZS“) představují novou skupinu bojových technologií. Jejich vývoj a případné nasazení přináší významnou změnu do uvažování o moderním vojenství a vyvolávají řadu takticko-strategických, legislativních i etických otázek.

Tyto otázky vycházejí již z vlastní definice AZS, které představují bojovou techniku, jež je po aktivaci schopna bez zásahu lidského operátora vyhledávat cíle, identifikovat je, vyhodnocovat a rozhodovat o jejich ničení.

Takto definované systémy ovšem nebyly dosud zavedeny do výzbroje žádných ozbrojených sil a reálně využívány jsou pouze částečně autonomní systémy, jejichž činnost stále vyžaduje podíl člověka. V současnosti je ve výzbroji ozbrojených sil zavedeno více než sto typů takovýchto zbraňových systémů. Podle míry zapojení lidského faktoru lze tedy AZS rozdělit do tří kategorií:

- **Human in the Loop** – snižují nároky kladené na lidského operátora a zvyšují celkovou účinnost systému. Tyto AZS tedy nejsou schopny autonomně plnit úkoly, ale dokáží samostatně provádět dílčí operace, jako např. vzlet, přistání, určení priorit, výběr, identifikaci, kategorizaci či sledování cílů. Rozhodnutí o podobě konečného působení AZS na cíl zůstává na operátorovi. Do této kategorie patří např. vyzbrojená UAV (bezpilotní prostředky), jejichž mise plánuje lidský operátor, který následně kontroluje fungování systému a potvrzuje vybrané cíle.

- **Human on the Loop** – samostatně sledují, vybírají a působí na cíle. Tyto AZS jsou aktivovány/deaktivovány lidským operátorem a jsou zpravidla nasazovány v situacích vyžadujících rychlou reakci na přicházející hrozby (např. protivzdušná obrana velmi krátkého dosahu a systémy aktivní ochrany vozidel). Jejich reaktivní řídicí systém nicméně stále funguje na základě přesně definovaných pravidel.

- **Human out of the Loop** – plně autonomní zbraňové systémy, které jsou schopny samostatně naplánovat misi a vybírat cíle, sledovat je a působit na ně bez interakce s lidským operátorem. Přestože na jejich vývoji pracuje hned několik států, dosud jimi nedisponují žádné ozbrojené síly.

Autonomní zbraňové systémy spadající do všech tří uvedených kategorií dokáží provádět pozorování, orientaci, rozhodování i samotnou akci mnohem rychleji než vycvičený voják. Na rozdíl od lidského faktoru jejich výkonnost s časem neklesá a nemusí být – zvláště při průzkumných misích – v neustálé interakci s operátorem, což navyšuje jejich operační schopnosti. Použití AZS dále umožňuje snížit těžko nahraditelné ztráty živé síly (vycvičení piloti, operátoři a osádky bojové techniky). S jejich zvyšující se přesností rovněž roste efektivita nasazené síly a klesá nebezpečí kolaterálních ztrát.

Zmíněné výhody nasazení AZS výrazně narůstají u kategorie plně autonomních zbraňových systémů, které ovšem musí mít i schopnost samostatného rozhodování. To nicméně vyžaduje užití umělé inteligence schopné nejen plnit zadané úkoly, ale také na základě vyhodnocených dat samostatně vytvářet větší počet alternativních plánů, zvažovat následky své činnosti a podle toho se rozhodovat. Tuto skutečnost lze chápat i jako hrozbu, neboť umělá inteligence se na své současné úrovni rozhodování zakládá na omezené znalosti pravidel a zákonů fungování prostředí, kdy je velmi těžké převést interpretaci lidského vnímání a myšlení do aplikací a programových kódů umožňujících umělé inteligenci správné posouzení získaných dat.

Wikipedia.org

Ačkoli vlastní rozhodování by mělo být založeno na multispektrálním vnímání okolí, výslednou chybovost mohou navyšovat i malé, například pro lidské oko nerozeznatelné změny v zachyceném obrazu, jež však dokáží umělou inteligenci nežádoucím způsobem ovlivnit. To může v krajním případě vést až k nedostatečné interpretaci rozdílů mezi vojenskými a civilními cíli.

Software pro AZS je vždy v první fázi vytvářen programátory, nicméně plně automatizované systémy již budou muset využívat strojové učení a umělé neuronové sítě, což může snížit jejich předvídatelnost, neboť principy jejich fungování nebudou zcela zřejmé. Při vývoji AZS byly zaznamenány případy, kdy systém produkoval rozdílná výstupní data za stejných vstupních podmínek.

Vývoj AZS se bude zřejmě ubírat dvěma směry. Na jedné straně dojde ke zdokonalení částečně autonomních zbraňových systémů, jež budou i nadále využívány výhradně pro zlepšení schopností a zvýšení efektivity lidského operátora. Na straně druhé bude vývoj plně autonomních

Voxpot.cz

zbraňových systémů směřovat k plnému potlačení lidského faktoru – být v první fázi primárně při plnění úkolů v nehostinných podmínkách (velké hloubky, teplotní extrémy, vesmír).

Paralelně s tím bude probíhat i vývoj prostředků obrany proti AZS ať už cestou přímého rušení jejich senzorického vybavení a následného zničení, nebo zdokonalováním opatření k obejití pravidel, podle nichž si umělá inteligence vybírá cíl.

PRÁVNÍ A MORÁLNÍ ASPEKTY VÝVOJE

V současné době stále hlasitěji zaznívají návrhy na vytvoření **mezinárodního právního rámce** stanovujícího pravidla pro výzkum, kontrolu a využívání AZS. Některé z nich požadují i vypracování dodatku k úmluvě o konvenčních zbraních, jenž by zakázal vývoj a použití plně autonomních zbraňových systémů. Tyto návrhy přitom odrážejí morální a právní nejednoznačnost nasazení AZS proti živému cíli. Jde především o případy možného chybného výběru cíle (útok na civilisty) či přiměřenosti použití smrtící síly (dilema zvažování materiálních i nemateriálních škod s ohledem na operační zisk s důrazem na lidskou důstojnost a další obtížně definovatelné hodnoty). Zde by totiž bylo značně obtížné odpovědnost za případné válečné zločiny spáchané takovýmto autonomním systémem přiřadit konkrétnímu subjektu. Měl by být odpovědný programátor, operátor, velitel operace či výrobce? Nebo může být tato odpovědnost přičtena samotnému stroji, což by ovšem vyžadovalo prakticky globální radikální změnu koncepce právních systémů?

Je nicméně značně nepravděpodobné, že by skutečně byla přijata úmluva, jež by vývoj a nasazení autonomních zbraňových systémů fakticky omezila. V nestabilním mezinárodním prostředí se totiž jednotliví aktéři nebudou chtít vzdát výhod, které jim vývoj AZS z hlediska vedení válečných operací přináší, a zároveň se budou obávat toho, že nad nimi v případě zastavení tohoto vývoje získají zmíněnou výhodu jejich konkurenti, kteří se nebudou cítit až natolik vázání etickými limity či humánním rámcem vedení boje.

Lze tedy předpokládat, že ve střednědobém výhledu bude dále pokračovat zavádění uvedených technologií do výzbroje světových armád. Paralelně s tím bude probíhat další vývoj autonomních zbraňových systémů, jehož cílem bude dosáhnout či udržet komparativní výhodu, kterou technologie využívající autonomii a umělou inteligenci přináší na válčiči (v současnosti se převážně jedná o bezpilotní prostředky včetně vyzbrojených).

V této souvislosti i Armáda ČR připravuje zahrnutí technologií využívajících umělou inteligenci, autonomní zbraňové systémy a robotizaci do svých modernizačních projektů. Nejedná se přitom jen o pořízení samotných technologií, ale i o komplexní změny výcviku a systému velení a řízení, s touto kvalitativní proměnou přímo související.

HYPERSONICKÉ PROSTŘEDKY

Jedním ze současných diskusních témat na úrovni politických lídrů, významných vojenských představitelů, vojenských analytiků a žurnalistů jsou vojenské hypersonické prostředky. Rovněž Vojenské zpravodajství sleduje tento novodobý fenomén, protože jejich vlastnictví může významným způsobem ovlivnit schopnosti ozbrojených sil (OS), které je mají ve své výzbroji. **Hypersonické prostředky (HV)**² jsou jednou z tzv. nastupujících a průlomových technologií (EDT)³.

Z ryze fyzikálního pohledu lze za HV považovat každé těleso, které se pohybuje v atmosféře Země rychlostí převyšující pětinašobek rychlosti zvuku ($Ma > 5$)⁴. Těto rychlosti dosahují např. balistické řízené střely (BŘS) na konci aktivního úseku dráhy letu nebo v závěrečné, sestupné fázi jejich dráhy letu. Jiným příkladem těles pohybujících se hypersonickou rychlostí jsou průbojné střely tankových kanónů bezprostředně po výstřelu. Z hlediska současného chápání pojmu *hypersonické prostředky/střely/zbraně* jsou však tímto označením zpravidla myšleny *princiálně nové* zbraňové prostředky určené proti pozemním cílům, které se pohybují **hypersonickou rychlostí v horních vrstvách atmosféry**⁵. Tato část atmosféry získala s příchodem hypersonických prostředků novou, z vojenského hlediska významnou roli. Řízený pohyb těles, pohybujících se hypersonickou rychlostí je spojen s vyřešením řady technologických problémů, mezi kterými dominují odolnost vůči mechanickému a současně i tepelnému namáhání, vzájemná komunikace za letu mezi hypersonickým prostředkem a řídicím stanovištěm a způsob navedení na pozemní cíl. Tyto nové hypersonické prostředky se dělí na **hypersonické kluzáky** a na **hypersonické střely s plochou dráhou letu**. Konkrétní kroky ve vývoji vojenských HV spojené se záměrem jejich perspektivního zavedení do výzbroje OS nebo již přímo realizované zavedení do výzbroje byly zaznamenány v Číně, Ruské federaci (RF) a USA, které jsou následovány Austrálií, Francií, Indií, Japonskem, KLR, Německem a Velkou Británií.

Hypersonické kluzáky (HGV)⁷ jsou prostředky operačního nebo strategického určení bez vlastního pohonu, jejichž součástí jsou prvky autonomního řízení schopné navedení na pozemní cíle. Mohou být vyzbrojeny jak konvenční, tak i jadernou bojovou částí. HGV vynášejí do výšky mimo zemskou atmosféru⁸ zpravidla raketové nosiče používané v konstrukci BŘS. Po ukončení aktivní fáze trajektorie letu následuje

Hypersonický prostředek
DF-17
na vojenské přehlídce⁹

² HV – Hypersonic Vehicle.

³ EDT – Emerging and Disruptive Technologies.

⁴ Machovo číslo Ma (poměr rychlosti pohybu objektu a rychlosti zvuku) odpovídá při hodnotě $Ma = 5$ rychlosti 1 700 m.s-1 (6 120 km.h-1) – platí na úrovni hladiny moře při teplotě 15 °C.

⁵ Ve výškách 25 až 80 km nad povrchem Země.

⁶ Komunikace a princip navedení jsou negativně ovlivněny vznikem plazmy, která se vytvoří v okolí těles pohybujících se v atmosféře hyperzvukovou rychlostí.

⁷ HGV – Hypersonic Glide Vehicle.

⁸ Řádově několik stovek km nad povrchem Země.

⁹ https://www.armyrecognition.com/analysis_focus_army_defence_military_industry_army/china_could_offer_df-17_hypersonic_missile_to_pakistan_following_purchase_of_s-400_by_india.html.

odpoutání HGV od raketového nosiče. V rozmezí výšek 80 až 30 km se HGV pohybuje řízeným klouzavým letem, souběžně manévruje a dráha jeho letu se významně liší od balistické trajektorie jak ve směru, tak i ve výšce. U takto manévrujících typů HGV je obtížně predikovatelná dráha letu, což značně snižuje účinnost soudobých prostředků protivzdušné a protiraketové obrany. Vedoucí postavení v segmentu vojenského využití HGV mají aktuálně Čína a RF, které je již zavedly do výzbroje vlastních ozbrojených sil.

Typickým příkladem této kategorie prostředků je hypersonický návratový prostředek, jehož vývoj byl zahájen v Sovětském svazu v polovině 80. let minulého století v rámci vývojového projektu s názvem Projekt 4202, který v současnosti nese označení **Avangard**. Tento typ ruského hypersonického návratového prostředku je od roku 2019 zařazen do výzbroje ozbrojených sil RF. K jeho vypuštění jsou používány raketové nosiče mezikontinentální BŘS RS-18¹⁰ a perspektivně mají být také využity v současnosti vyvíjené těžké mezikontinentální BŘS typu RS-28 Sarmat¹¹.

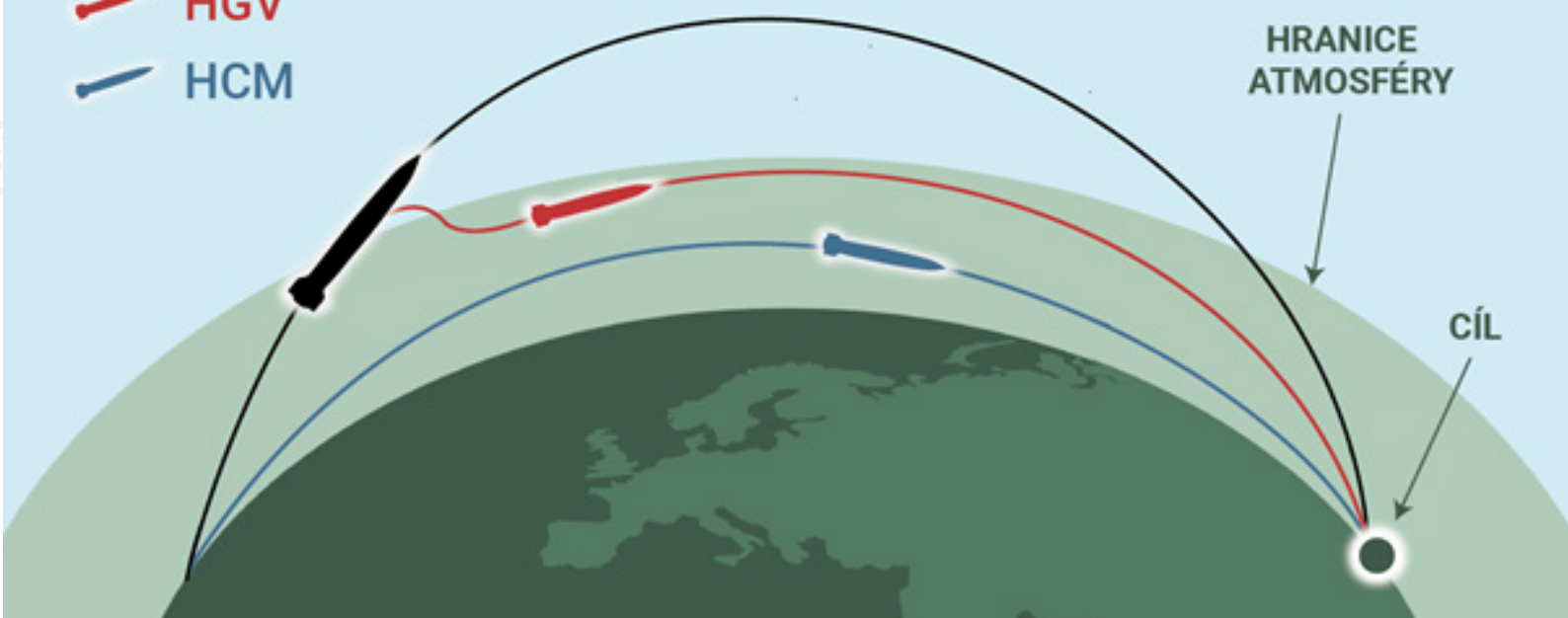
Obdobou ruského HV Avangard je čínský HGV projekt s názvem **DF ZF**, známý rovněž pod označením WU 14. Pro vynesení tohoto prostředku mimo atmosféru Země je používán raketový nosič BŘS typu **DF 17** a pod tímto označením byl prostředek DF-ZF zařazen v roce 2019 do operačního používání v čínských OS.

V roce 2021 Čína údajně provedla úspěšný test hypersonického kluzáku neznámého typu, k jehož vynesení na nízkou orbitální dráhu Země měla použít kosmický raketový nosič (SLV)¹². Úspěšná aplikace této konfigurace by umožnila zasáhnout libovolně vzdálený bod na zemském povrchu.

Principiálně odlišným typem HV jsou **hypersonické střely s plochou dráhou letu (HCM)**¹³. Od předchozích HGV se liší především dvoustupňovým pohonem, a to startovacím raketovým motorem na tuhou pohonnou hmotu (první stupeň) a cestovním proudovým náporovým motorem se spalováním v nadzvukovém režimu (tzv. scramjet). První stupeň udělí HCM potřebnou výšku letu a rychlost, při které je schopen funkce proudový náporový motor druhého stupně. Za letu k cíli se HCM pohybuje v horizontální rovině ve výškách kolem 30 km nad povrchem Země.

Průběh trajektorie balistické řízené střely (BŘS – černě), hypersonické střely s plochou dráhou letu (HCM – modře) a hypersonického kluzáku (HGV – červeně)

¹⁰ V kódu NATO SS-19 Mod. 4.

¹¹ V kódu NATO SS-X-30 Satan 2.

¹² SLV – Space Launch Vehicle.

¹³ HCM – Hypersonic Cruise Missile.

Přední postavení ve vojenském využívání HCM zaujímá RF, která má v pokročilém stádiu vývoje protilodní střelu **3M22 Cirkon**¹⁴. Touto střelou mají být vyzbrojena modernizovaná hladinová plavidla a ponorky, které disponují univerzálním vertikálním vypouštěcím zařízením raketového systému Kalibr. Zavedení protilodní střely 3M22 Cirkon do výzbroje ozbrojených sil Ruské federace a dosažení jejich plných operačních schopností se předpokládá v průběhu roku 2022. Pravděpodobný dosah střely je 1 000 km.

Za specifický typ hypersonického zbraňového prostředku je také často považována letecká řízená střela **Ch-47M2 Kinžal**¹⁵ určená k ničení strategicky významných námořních hladinových nebo pozemních cílů. Její specifická spočívá v tom, že je konstrukčně odvozena od pozemní BŘS krátkého dosahu typu 9M723¹⁶ raketového kompletu 9K720 Iskander-M. Nosičem je bojový letoun MiG-31K a je vypouštěna při jeho stoupavém letu nadzvukovou rychlostí, zpravidla ve výškách 10 000 až 12 000 m. Na sestupné části dráhy letu střela dosahuje hypersonické rychlosti.

Letecká střela Ch-47M2 Kinžal pod trupem letounu MiG-31K za letu¹⁷

Ch-47M2 byla zkušebně zařazena do výzbroje ozbrojených sil Ruské federace již v roce 2017 a v současnosti je připravena k operačnímu použití. Její dosah při vypouštění z letounu MiG-31K má být až 2 000 km.

¹⁴ V kódu NATO SS-N-33.

¹⁵ V kódu NATO AS-X-24 Killjoy.

¹⁶ V kódu NATO SS-26 Stone.

¹⁷ https://tvujmagazin.cz/military/kinzal-hypersonicka-zbran-ruskeho-letectva-ktera-byla-pouzita-v-odesu/lenkanavratilova/?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu

Čínskou obdobou ruské střely Ch 47M2 Kinžal je nově vyvíjená letecká řízená střela označovaná **CH AS X 13**¹⁸, která má být konstrukčně odvozena z protilodní BŘS typu DF 21D. Její první zkušební let, při kterém byl jako nosič použit bombardér H-6K, se uskutečnil v roce 2018. Počáteční operační schopnosti by měl tento nový čínský zbraňový prostředek dosáhnout v roce 2025.

Aktuálně jsou ve výzbroji ozbrojených sil Číny a Ruska zařazeny útočné prostředky typu HGV. Obrana proti nim představuje i pro soudobé technologicky vyspělé systémy protiraketové obrany obtížně řešitelný úkol. Tyto prostředky jsou pro země NATO hrozbou a zároveň i technologickou výzvou pro vědeckovýzkumnou základnu těchto států. V souvislosti se současným rozvojem hypersonických prostředků a jejich zavedením do výzbroje ozbrojených sil Číny a Ruska lze očekávat kroky k zařazení ekvivalentních zbraňových systémů do výzbroje zemí NATO.

V reakci na zavádění hypersonických zbraní lze predikovat výzkum a vývoj odpovídajících systémů protiraketové obrany. Vývoj bude zaměřen na nové družicové průzkumné prostředky schopné detekovat a sledovat hypersonické prostředky na dráze jejich letu. Souběžně s nimi bude věnována pozornost vývoji nových palebných prostředků protiraketové obrany, tzv. efektorů, které budou schopny proti hypersonickým prostředkům efektivně působit.

DŮLEŽITÉ UDÁLOSTI MIMO HLAVNÍ ČINNOST

Představitelé Vojenského zpravodajství se se v roce 2021 – i přes omezení plynoucí z epidemické situace – účastnili konferencí či odborných diskuzí pořádaných bezpečnostní a akademickou sférou a zapojili se do osvětových a vzdělávacích aktivit zejména v problematice kyberprostoru. Uskutečnilo se také několik akcí připomínajících historii a tradice služby.

V rámci finanční sbírky pro *Vojenský fond solidarity* organizované při příležitosti Dne válečných veteránů vybrali příslušníci Vojenského zpravodajství celkem 144 983 Kč. Podobně jako v minulých letech tak Vojenské zpravodajství do této tradiční sbírky přispělo nejvíce ze složek rezortu Ministerstva obrany.

¹⁸ Není známo původní čínské označení.

NOVÝ PAMĚTNÍ ODZNAK VOJENSKÉHO ZPRAVODAJSTVÍ A VYZNAMENÁNÍ IN MEMORIAM GENERÁLMAJORA V. V. JOSEFA BARTÍKA

Vojenské zpravodajství zřídilo nový pamětní odznak nesoucí jméno generálmajora v. v. Josefa Bartíka. Bude sloužit k ocenění osob, které se významným způsobem podílely na plnění a zabezpečování úkolů kontrarozvědné části Vojenského zpravodajství.

Historicky prvním exemplářem tohoto odznaku byl oceněn in memoriam právě Josef Bartík. Při slavnostním předávání 31. května 2021 převzal ocenění z rukou ředitele Vojenského zpravodajství Jana Berouna generálův vnuk Milan Jirka.

Josef Bartík byl významnou osobností předválečné vojenské kontrarozvědky, stál v čele tehdejšího defenzivního zpravodajství a byl rovněž členem slavné Moravcovy jedenáctky. Již v prvním roce komunistického režimu 1948 byl zatčen, ve vykonstruovaném procesu odsouzen k pěti letům vězení a degradován. Plně rehabilitován byl až tři roky před svou smrtí v roce 1965. V roce 1998 ho prezident republiky Václav Havel ocenil in memoriam Řádem Bílého lva.

KŘEST PUBLIKACE A OCENĚNÍ VOJENSKÉHO HISTORIKA

V červnu se uskutečnil křest historické publikace *Významné osobnosti a události z dějin československého Vojenského zpravodajství první poloviny 20. století s podtitulem Deset historických profilů*, kterou vydal Vojenský historický ústav ve spolupráci s Vojenským zpravodajstvím. Autor česko-anglické knihy Karel Straka se soustřeďuje na zpravodajské důstojníky v čele s Františkem Moravcem, kteří ve třicátých letech minulého století čelili stále sílící agresí ze strany Německa a kteří v předvečer okupace odletěli z Prahy do Velké Británie.

Ředitel Vojenského zpravodajství Jan Beroun při této příležitosti Karlu Strakovi udělil pamětní odznak za mimořádný přínos v oblasti historie Vojenského zpravodajství.

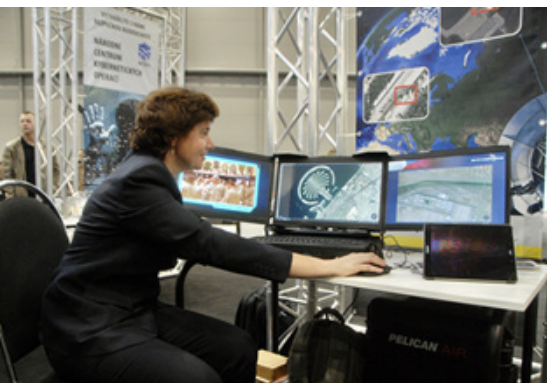

ÚČAST NA VELETRHU IDET

Již podruhé se Vojenské zpravodajství zúčastnilo mezinárodního veletrhu obranné a bezpečnostní techniky IDET, který se konal ve dnech 6. až 8. října 2021 na výstavišti v Brně.

Vojenské zpravodajství zde prezentovalo svá specializovaná pracoviště *Národní centrum kybernetických operací* a *Satelitní centrum SATCEN ČR*.

Odborná i široká veřejnost se během tří dnů konání veletrhu mohla seznámit s úkoly a schopnostmi těchto dvou součástí Vojenského zpravodajství.

ODBORNÁ KONFERENCE A VZPOMÍNKOVÁ AKCE U PŘÍLEŽITOSTI OPERACE PERCENTAGE

V Čáslavi se 7. října 2021 konala vzpomínková akce a odborná konference u příležitosti 80. výročí operace Percentage, kterou organizovalo československé vojenské zpravodajství z Velké Británie, a byla prvním paradesantním výsadkem na území tehdejšího tzv. protektorátu. Vzpomínkovou akci u pamětní desky nacházející se v místě seskoku uspořádal Muzejní a vlastivědný spolek „Včela Čáslavská“ ve spolupráci s městem Čáslav a s Vojenským zpravodajstvím.

Navazující odborná konference s názvem *Boj o srdce Evropy* s podtitulem *České země a zpravodajské služby* připomněla nejen samotnou operaci, ale i další témata týkající se historie vojenského zpravodajství a Československa.

Operace Percentage se uskutečnila v noci ze dne 3. na 4. října 1941. Jediný člen výsadku svobodník aspirant František Pavelka byl tehdy vysazen u obce Koudelov poblíž Čáslavi, což bylo 35 kilometrů od plánovaného cíle. Pavelkovi se přesto podařilo navázat kontakt s domácím odbojem a předat jeho zástupcům vysílačku, poselství československé exilové vlády v Londýně a další materiál. Na území protektorátu působil celkem tři týdny. Poté byl zatčen gestapem a podroben brutálním výslechům. Po věznění v pankrácké věznici jej gestapo nechalo v roce 1942 převézt do Berlína, kde byl tamním soudem odsouzen k trestu smrti. V roce 1943 byl spolu s dalšími odbojáři popraven v berlínské věznici Plötzensee. V poválečném období byl in memoriam povýšen do hodnosti kapitána a opakovaně vyznamenán.

SLAVNOSTNÍ NÁSTUP VOJENSKÉHO ZPRAVODAJSTVÍ U PŘÍLEŽITOSTI 103. VÝROČÍ

Za den vzniku československého profesionálního vojenského zpravodajství je považován 12. listopad 1918, kdy do funkce prvního přednosty zpravodajského oddělení tehdejšího Vrchního vojenského velitelství v Praze nastoupil podplukovník gšt. Čeněk Haužvic (od roku 1934 divizní generál), a založil tak československou resp. českou tradici vojenského zpravodajství.

Vojenské zpravodajství si tak právě dne 12. listopadu 2021 slavnostním nástupem v Národním památníku na Vítkově připomnělo 103 let od svého založení. Při této příležitosti byli vybraní příslušníci Vojenského zpravodajství vyznamenáni odznaky Vojenského zpravodajství a vyznamenáními Ministerstva obrany.

